

Runojen ja tekstien esittäminen sekä luvat

WEBINAARI LAUSUJILLE 5.10.2026

Webinaarin puhujat

HEINI ESKELINEN-RÄSÄNEN
Lupapäällikkö

SAARA NIKKINEN
Tilityksen erityisasiantuntija

Webinaarin aiheet

- Mikä on Sanasto?
- Mitä tekijänoikeus kirjallisuudessa tarkoittaa?
- Milloin lupa kirjallisuuden käyttöön tarvitaan?
- Mitä luparatkaisuja Sanasto tarjoaa lausujille?
- Aikaa kysymyksille ja keskustelulle

SANASTO – KIRJALLISUUDEN TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTÖ

2005

PERUSTETTU

+20 000

**EDUSTAMAAMME
KIRJALLISUUDEN TEKIJÄÄ**

+10 000 000 €

**KORVAUKSIA
TEKIJÖILLE VUOSITTAIN**

- ✓ Sanaston jäsenjärjestöjä ovat Suomen tietokirjailijat ry, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry sekä Finlands svenska författareförening rf.

Sanaston toiminta pähkinäkuoressa

Palvelemme kirjallisuuden tekijöitä

Keräämme tekijänoikeus-
korvauksia teosten jälkikäytöstä
ja tilitämme korvaukset niille
tekijöille, joiden teoksia on
käytetty.

Valvomme tekijöiden oikeuksia
ja neuvomme tekijänoikeus-
kysymyksissä.

Palvelemme kirjallisuuden käyttäjiä

Tarjoamme luparatkaisuja
kirjallisuuden käyttöön
erilaisissa tilanteissa (mm.
kirjallisuuden julkinen
esittämisen, käyttö osana uutta
julkaisua tai tv- ja radiokäyttö).

Puolustamme tekijänoikeuksia

Vaikutamme yhteiskunnallisesti,
otamme kantaa lainsäädäntöön
sekä edistämme tekijänoikeus-
myönteistä ilmapiiriä.

Tavoitteenamme on
mahdollistaa kirjallisuuden
tekijöiden työtä.

Muut tekijänoikeusjärjestöt Suomessa

TEOSTO

Avate

sanasto

Mitä tekijänoikeus
kirjallisuudessa tarkoittaa?

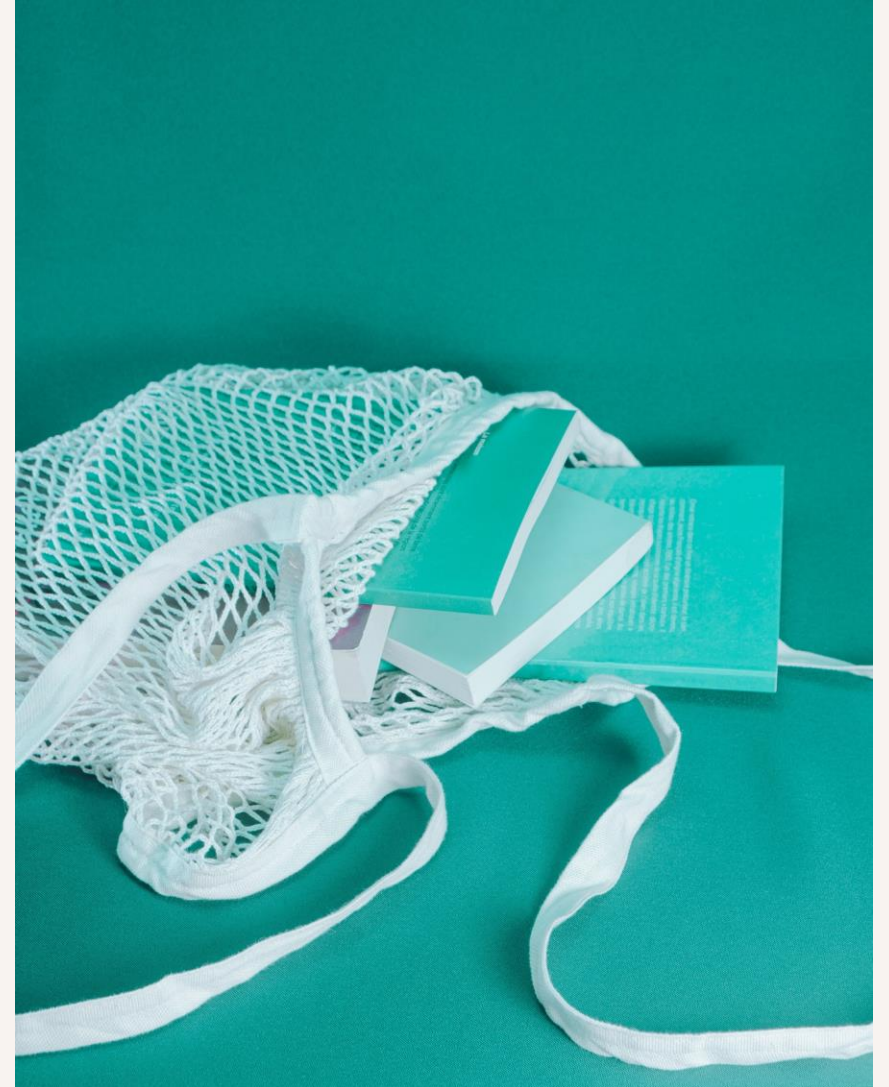
Tekijä päättää teoksen käytöstä

- Teoksen luoneella henkilöllä on lain mukaan tekijänoikeus luomaansa teokseen.
- Tekijänoikeus on sekä kirjailijalla että kääntäjällä.
- Tekijänoikeus on voimassa tekijän eliniän ja 70 vuotta hänen kuolinvuotensa päättymisestä.
- Lähtökohtaisesti teoksen käyttöön tarvitaan lupa! Lupa tarvitaan on kyse pääsymaksuttomasta tai maksullisesta tilaisuudesta.
- Luvan voi hankkia tekijänoikeusjärjestöstä tai suoraan kirjallisuuden tekijältä.

Milloin esimerkiksi tarvitaan lupa?

- Kirjallisuuden ääneen lukeminen läsnä olevalle yleisölle (esimerkiksi lausuntaesitykset, runoillat, konsertit ja muut tapahtumat)
- Teoksen lukeminen striiminä verkon välityksellä tai muu verkkokäyttö (esimerkiksi verkkosivut tai some)
- Kirjallisuuden lukeminen verkkotallenteelle
- Teoksen painaminen osaksi tapahtumamateriaalia kuten käsiohjelmaa, korttia tai muuta painettua materiaalia

Lupaa ei tarvita esimerkiksi:

- Jos tekijänoikeus on rauennut eli tekijän kuolinvuoden päättymisestä on kulunut 70 vuotta.
- Teoksen idean, aiheen tai tietosisällön hyödyntämiseen
- Teoksen esittäminen yksityistilaisuudessa (esimerkiksi häät ja hautajaiset) tai jumalanpalveluksessa.
- Kirjallisuuden julkiseen esittämiseen opetuksen yhteydessä
- Teoksen siteeraamiseen hyvän tavan mukaisesti ja tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa (tästä lisätietoja seuraavassa)
- Julkiseen esittämiseen ilmaistilaisuudessa, jossa teoksen esittäminen ei ole pääasia (tästä lisätietoja seuraavassa)

Sitaattioikeuden pelisäännöt

sanasto.fi/
sitaatti

Julkistetusta teoksesta on lupa hyvän tavan mukaan ottaa lainauksia tarkoituksen edellyttämässä laajuudessa.

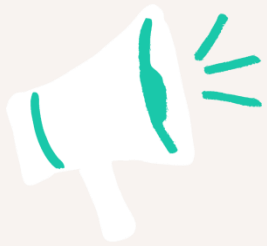
1. Julkistettu teos

2. Hyvän tavan mukaisuus

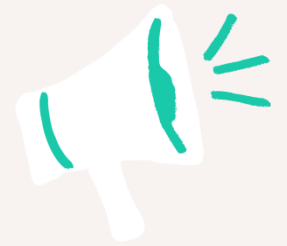
- Sitaatilla tulee olla asiallinen yhteys siihen teokseen tai esitykseen, jossa sitaattia käytetään
- Sitaatilla voidaan perustella omia näkemyksiä, kritisoida toisen esittämää näkemystä tai havainnollistaa asiaa.
- Pelkän lisäarvon tuominen omaan esitykseen ei riitä.
- Tekijän nimi mainittava sitaatin yhteydessä.

3. Tarkoituksen edellyttämä laajuus

- Pituudelle ei ole asetettu tarkkaa rajaa.

Teoksen esittäminen, muu tilaisuus

Teoksen saa esittää julkisesti tilaisuudessa, kun teoksen esittäminen ei ole pääasia, johon pääsy on maksuton ja, jota ei muutoinkaan järjestetä ansiotarkoituksessa.

- Kaikkien edellytysten on täytyttävä
- Minkä käsityksen ulkopuolinen tilaisuutta objektiivisesti tarkasteleva henkilö saa tilaisuuden luonteesta?
- Millaisen sisällön tilaisuus tosiasiallisesti saa?
- Onko teoksen esittäminen yksi tilaisuuden ohjelmanumeroista?

Lupaa ei tarvita:

- Spontaani kirjallisuuskatkelman lausuminen ilmaistilaisuudessa pidetyn puheen yhteydessä

Lupa tarvitaan:

- Kirjallisuuden esittäminen on yksi tilaisuuden ohjelmanumeroista.

Haethan luvan suoraan tekijältä, jos..

- jos tekstiä muutetaan esimerkiksi lyhentämällä tekstiä tai sanamuotoja muuttamalla.
- teos muutetaan toiseen taiteenlajiin kuten sävelletään tai dramatisoidaan.
- kirjallisuuden verkkokäyttö (tulossa Sanastolta luparatkaisu tähän)

Muistathan aina sopia tekijän kanssa käytöstä ja korvauksesta kirjallisesti!

Sanastolta voit aina tiedustella tekijöiden yhteystietoja.

Suora luenta vs. dramatisointi

Suora luenta

Teksti tai useat tekstit lausutaan ääneen muuttamattomana.

Luentaa voidaan elävoittää esimerkiksi rooliasuilla, äänillä tai muulla rekvisiitalla.

Lupa Sanastosta

Tapauskohtainen harkinta

Kirjallista teosta lausutaan ääneen tavalla, joka lähestyy muuttamista toiseen taiteenlajiin esimerkiksi näytelmäksi.

Tapauskohtainen harkinta luvanhakijalla: voit kysyä neuvoa Sanastosta

Dramatisointi tai teoslajin muutos

Kirjallisesta teoksesta tehdään esimerkiksi näytelmä tai se sävelletään musiikiksi, eli se muutetaan toiseen taiteenlajiin

Lupa suoraan tekijältä

Mitä luparatkaisuja Sanasto
tarjoaa lausujille?

Sanaston luvat kirjallisuuden käyttöön

ESITYSLUPA

Luvalla voit esittää kirjallisuutta läsnä olevalle yleisölle.

TAPAHTUMAMATERIAALILUPA

Luvalla voit käyttää runoja tai tekstikatkelmia osana erilaisia tapahtumamateriaaleja.

JULKAISULUPA

Luvalla voit julkaista yksittäisiä runoja tai tekstikatkelmia osana uutta painettua tai sähköistä julkaisua.

KUOLINILMOITUSLUPA

Luvalla voit julkaista runoja tai tekstikatkelmia kuolinilmoituksessa.

NÄYTTELYLUPA

Luvalla voit asettaa näytteille yksittäisiä runoja tai tekstikatkelmia osana näyttelyä.

VERKKOLUPA

Luvalla voit käyttää runoja ja tekstikatkelmia verkossa.
(lupa tulossa myyntiin loppuvuonna 2026)

SANASTON LUPAKAUPPA: [LUVAT.SANASTO.FI](https://luvat.sanasto.fi)

Lausuja, haet Sanastosta helposti luvat

ESITYSLUPA

Luvalla voit esittää kirjallisuutta läsnä olevalle yleisölle.

TAPAHTUMAMATERIAALILUPA

Luvalla voit käyttää runoja tai tekstikatkelmia osana erilaisia tapahtumamateriaaleja.

SANASTON LUPAKAUPPA: [LUVAT.SANASTO.FI](https://luvat.sanasto.fi)

Sanaston esityslupa

Esityslupa kattaa kirjallisuuden esittämisen läsnä olevalle yleisölle

- Sanastosta on haettu lupia esim. runoiltoihin, runokaraokeihin ja lausuntakilpailuihin sekä muihin erilaisiin tilaisuuksiin, joissa kirjallisuutta luetaan ääneen.
- Esityslupa voidaan myöntää vain edustamiemme tekijöiden osalta.
- Huomaathan, että käännettyyn teokseen saat Sanaston edustaman kääntäjän osalta luvan Sanastosta, mutta ulkomaalaisen kirjailijan osalta lupa on hankittava muualta esimerkiksi suoraan tekijältä, alkuperäisen teoksen kustantajalta tai ulkomaisesta tekijänoikeusjärjestöstä.

Esitysluvan hinnasto vuonna 2026

Pienlupa

1-3 teosta

Yleisö 50 tai alle = 11,24 €

Yleisö 51-100 = 16,85 €

Yleisö 101-500 = 22,47 €

Yleisö yli 500 = 28,09 €

*Hintoihin lisätään voimassa oleva arvonlisävero
13,5 %.*

Erillislupa

Hinta 10 teokseen saakka (suluissa hinta, jos yli 10 teosta) ja 12 % arvonlisäverottomista lipputuloista, kuitenkin vähintään:

Yleisö 50 tai alle = 44,94 € (+ 3,18 € / teos)

Yleisö 51-100 = 67,42 € (+ 4,77 € / teos)

Yleisö 101-500 = 89,89 € (+ 6,36 € / teos)

Yleisö yli 500 = 112,36 € (+ 8,48 € / teos)

Jos yleisöä alle 20 henkilöä, myönnetään 25 % alennus erillisluvasta.

Pakettiluvat esityksiin

Pakettiluvat ovat voimassa vuoden ja ne voidaan myöntää tilaisuuksiin, jossa yleisön enimmäismäärä on 200 henkilöä.

Tilaisuudet voivat olla maksuttomia tai maksullisia, eikä niissä esitettävien teosten määrää ole rajoitettu.

Pakettilupien hinnat vuonna 2026

5 kerran pakettilupa = 257,58 €

10 kerran pakettilupa = 467,46 €

Hintoihin lisätään voimassa oleva arvonlisävero 13,5 %

Esityslupahakemus ja käyttöilmoitus

Ennen tapahtumaa:

- Esityslupa haetaan Sanaston lupakaupassa luvat.sanasto.fi.
- Hakemuksella ilmoitetaan hakijan tietojen lisäksi tilaisuuden nimi, luonne, lausuttavat teokset ja arvio yleisömäärästä.
- Sanasto tarkistaa, että luvat onnistuvat ja ilmoittaa, mikäli hakemuksella on tekijöitä, joiden osalta lupaa ei voida myöntää.
- Luvan myöntämisen yhteydessä saat sähköpostiisi linkin käyttöilmoitukseen.

Tapahtuman jälkeen:

- Käyttöilmoituksella ilmoitetaan toteutunut yleisömäärä ja esitetyt teokset.
- Käyttöilmoitus tulee tehdä viimeistään 14 vuorokautta tilaisuuden jälkeen.
- Mikäli esityspäiviä on useita, käyttöilmoitus tehdään viimeisen esityksen jälkeen.
- Sanasto laskuttaa toteutuneen käytön mukaan.

Tapahtumamateriaalilupa

Tapahtumamateriaalilupa kattaa kirjallisuuden käyttämisen erilaisissa tapahtumamateriaaleissa

- Sanastosta on haettu lupia esim. kulttuuritapahtumien taidelehtisiin, konserttien käsiohjelmiin, asiakaskortteihin ja muihin tilaisuuksien materiaaleihin.
- Lupa voidaan myöntää vain edustamiemme tekijöiden osalta.
- Huomaathan, että käännettyyn teokseen saat Sanaston edustaman kääntäjän osalta luvan Sanastosta, mutta ulkomaalaisen kirjailijan osalta lupa on hankittava muualta.

Tapahtumamateriaaliluvan hinnasto vuonna 2026

Teoskohtaiseen hintaan vaikuttaa painosmäärä seuraavasti:

Alle 50 kpl = 22,47 €

Max 100 kpl = 33,71 €

Max 200 kpl = 44,94 € (+0,05 € / kpl 500 kpl asti)

Yli 500 kpl = 59,94 € (+0,02 €/kpl)

*Hintoihin lisätään voimassa oleva arvonlisävero
13,5 %*

Miten korvaukset ohjautuvat kirjailijoille?

- Esityskorvaukset maksetaan juuri sille tekijälle, jonka teoksia on käytetty
- Korvauksia tilitetään tekijöille neljästi vuodessa
- Sanaston toimintakulut katetaan kulupidätyksellä, joka on lupakorvauksista 9 %

Sanaston edustamat tekijät - lista

- Luvanhakua helpottaaksemme verkkosivuillamme on lista, johon on koottu Sanaston edustamien kirjailijoiden ja kääntäjien nimiä.
- Lista on löydettävissä myös Sanaston lupakaupasta hakemuksien kohdalta.
- Listalla on tällä hetkellä reilu 1 700 nimeä mutta listaa täydennetään kun suostumuksia saadaan.
- Jos et löydä tekijän nimeä listalta, voit vielä varmistaa asiakaspalvelustamme, voimmeko myöntää lupia tekijän puolesta.

”

Sanastosta saat yhdellä
hakemuksella hankittua luvat
kerralla vaikkapa 20 tekijän teoksien
käyttämiseen.

Kysyttävää? Me autamme!

VOIT AINA KYSYÄ NEUVOA ASIAKASPALVELUSTAMME

Palvelemme arkisin klo 10–15.

info@sanasto.fi

Puh: 09 5629 3300

Lisätietoa lausujille ja
esityslupalaskuri:

sanasto.fi/lausujille

Lämmin kiitos webinaarista!

Olettehan yhteydessä, mikäli kaipaatte lisätietoja!

Heini Eskelinen-Räsänen
Lupapäällikkö
heini.eskelinen-rasanen@sanasto.fi

Saara Nikkinen
Tilityksen erityisasiantuntija
saara.nikkinen@sanasto.fi

Sanasto – kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö

WWW.SANASTO.FI

sanasto